

(המשך מעמוד 13)

גם מהצוות המוביל, מהשרים, אף אחד מהם, במשך שישה חודשים, לא טרח ביומנו להרים טלפון ולשאול: אדוני, מה נשמע, מה אתה עושה, בוא נחשוב איך אפשר לעזור.

● **כל השרים, ללא יוצא מהכלל?**

עם משה ארנס ועם קורפו נפגשתי מעת לעת, ביומנה שלהם. אבל עם האחרים — לא. בכל אופן, זה עסק מאורמאור מרכא. מאורמאור.

● **זו בעצם היתה האכזבה האמיתית שלך: העובדה שחברים, שרים, שהיו חברים בממשלה, הפקירו אותך ברגע שהוצאת אל מחוץ למישחק?**

תראי, אני תמיד על המישמר. לוקח זמן עד שאני הופך יריד למישהו ועד שמישהו הופך יריד לי. אבל לעומק כזה של אכזבה אפילו אני, עם כל החשדנות שלי, לא הייתי מעריך שאגיע. לא הייתי מאמין שיכול לקרות דבר כזה.

● **למרות שהתבטאת כפי שהתבטאת, ולמרות שהערת בוועדת יכנה?**

כשאני נתקל בבעיה, אני לומד את העובדות ואומר מה שאני חושב. אני חש מחויבות להגיד. 45 שנים אני בשירות מדינת ישראל, ואף פעם לא הבאתי בחשבון את המחיר האישי שלי. ואם בהתבטאויות בממשלה סייעתי כמלוא הנימה לאנשים לשנות עמדה — דייני, אני שמח. אני לא רוצה להשתמש פה בביטויים שישרתו את שלום עכשיו, ולכן לא אומר כיצד התבטאתי. אבל אומר שזוהי אחרייתו של כל אדם הגון, כשהוא רואה שנעשים טעויות, להגיד את דברו.

● **לא התנגדת לכניסת צה"ל ללבנון. מתי, אם כך, הבנת שהמילחמה הזו היא טעות?**

בוודאי שלא התנגדתי להחלטה. לרפוק את

כשראיתי שחורגים מההחלטה, התחלתי את הוויכוח הגדול.

● **שישאו היה העדות בוועדת יכנה?**

ועדת יכנה גם כן אחד מהעיוותים שכלי הקודש של שמיר מכרו לרחוב, אני אספר לך את הסיפור האמיתי על ועדת יכנה. ביום השישי התחילו להגיע אליי כל מיני ידיעות שהולכת שחיטה בצברה ושאתילא...

● **איך הגיעו אליך ידיעות?**

ממקורות. והיתה לי פגישה עם הכתב הצבאי של הארץ, זאב שיף, שהוא ידיד שלי. שיף בא אליי למישר ואמר לי: "מוטקה, תרע לך שהולך משהו איום ונורא". ניסיתי להתקשר על כל מיני אישים, והסתבר

"שרון יכול לחיות בבריאות ובהצלחה, אבל כל זמן שיהיה לי מה להגיד על מעשיו ביחס לעם ישראל, אגיד אותם"

לי שכולם עלו לשרהחוק, לירושלים, לישיבה עם מורים דרייפר. אני ושמיר ידידים, אז החלטתי לערכן אותו, שלא יעמוד במצב מבין. גם שרהביטחון וראש אמ"ן היו אצלו, אז מן הראוי היה להגיד לו מה שאני יודע, שיטפל בנושא.

בחדר הזה, יצאנו עם הורעה שנכנסנו למערב ביירות כדי למנוע שפירות דמים, וכעת יטילו את מה שקרה עלינו. צריך לטפל בנושא. מעבר לזה, לא מקובל עליי שלא ידענו מה הלך בצברה ושאתילא. מחצית מדינת ישראל וצה"ל ידעו, ואני ריווחתי לשרהחוק.

זה מה שאמרתי לראש הממשלה, ואחר כך באו המנוולים של שמיר והציגו כאילו שאני התנדבתי להעיד בוועדת יכנה, לא התנדבתי! הוועדה, כש התחילה לעבוד, לקחה פרוטוקולים של הממשלה ועיינה בהם. כשראו את הסיפור הזה, התקשרו עם שמיר ושאלו אותו מה עשה עם הידיעה שמסרתי לו בטלפון.

● **מה עשית?**

אני לא דן איתך על זה: מכל מקום, אחרי שריברו עם שמיר, הזמינו אותי, וכשאני עומד לפני שופטי ישראל, אני אומר רק את האמת וזהו.

כעת, כתנועת החרות מכרו כל מיני מנוולים, מתוך מגמות הרסניות, שאני התנדבתי לרפוק את שמיר בוועדת יכנה.

● **האם זה אומר שבבחיירות הבאות לא תתייצב לצד שמיר אלא נגדו?**

מה זה קשור? גם היום, עם כל המשא שאני נושא כלפיו, אם יהיו בחירות ושמיר יהיה מועמד — אעשה כל שביכולתי כדי שייבחר הוא ולא אחר.

● **הוא עצמו יודע את האמת, שלא התנדבת להעיד נגדו, אלא זומנת עלי יד הוועדה?**

אני מניח שיודע.

● **ולמרות שהוא יודע, הוא לא עזר לך, לא מצא עבורך תפקיד?**

רווקא כשנודע לו שהחבר'ה שלו מתרוצצים... ● **איך נודע לך?**

מה זה איך? הרמתי לו טלפון ואמרתי לו: "יצחק, שתדע שהחבר'ה האלה מנהלים נגדי

"מרדכי, ויכוחים? ויכוחים. הידידות היא מעבר לדברים".

אבל למה לעשות ספקולציות? זה לא היה בגין, זה היה שמיר. את יודעת מה? בגין היה בדרך כלל איש נאמן להבטחותיו. אני מאמין שאילו הוא היה מבטיח לי — זה לא היה קורה.

● **במלחמת ששת הימים היית המח"ט של אריק שרון. האם החיכוכים ביניכם התחילו כבר אז?**

מה זה חיכוכים? לי היו בממשלה ויכוחים עם שרים רבים. בכל פעם שעלה נושא שחשבת שהוא שגוי — היה ויכוח.

עכשיו, במקרה של שרון, היו לדעתי הרבה שגיאות. אז הוויכוח הלך והתמיד, וכאילו נוצרה בעיה אישית. לי היו בעיות עם שרון עוד לפני שהיה שרהביטחון, עוד כשהיה שרהחוקלא. הייתי אז, כסגן שרהבטחון, האחראי לנושא ההתיישבות ביהודה שומרון וחבל עזה. העדפתי שהדברים שם ייעשו בסדר מינהלי ולפי החוק. לדעתי, יכולנו לעשות כפול 50 אילו עברו לפי הדרכים שלי, שכולם היו בחתימת עוז וייצמן, שהיה אז שרהביטחון — ולא משנה איזה סיפורים יספר היום.

הכנו אז תיק ההתיישבות של יהודה שומרון ועזה, תוכננו 100 אלף יחידות דיור בחמישה שישה גושים גדולים. היינו נגד נקודות מפוזרות, וכבר אז היו ויכוחים קשים ביני לבין מי שהיה יושב ראש ועדת שרים לנושא ההתיישבות, אריק שרון.

● **וכשהיית המח"ט שלו?**

בששת הימים בתפקידי כמח"ט מוביל שלו, נסעתי כל הזמן קדימה. ואל תשחכי שששת הימים היה הצנחן הכי גדול בכל מלחמות ישראל, ואני מדבר על הקרב על אבו עגילה.

אני פתחתי את המלחמה, קוטי היה בתעלות ודני מט צנח מאחור והשמיד ארטילריה. ומאבר עגילה ועד לסואץ הובלתי את אוגרת ישראל. כבר אז עמדתי על דמותו והיו לי איתו ויכוחים עניינים, ואני אומר לך: אריק שרון יכול להיות בבריאות, שיגשג והצלחה בכל אשר יעשה, אבל בדברים הנוגעים לעם ישראל, אם ריעותינו יתנגשו — אני אביע את דעתי. מי שלא מסוגל לקבל תרבות פוליטית והופך את זה לעויינות אישית, אני מצטער מאוד — זו הבעיה שלו.

● **האם באיש צבא ומפקד הוא זכה להערכתך?**

אריק הוא איש צבא בעל כישורים רבים. יש לו תכונה יוצאת דופן, שלא יכולתי למצוא אצל אנשים אחרים: לא משנה איזה נתונים וכוונות יש לו, הוא תמיד ימצא תוכנית איך לפעול. צפיתי בו בחורש הכוננות בששת הימים. היה שלב ש"פיקודי דרום נתנו לו את עיקר הכוח, שתי חטיבות משורינות. היה שלב שבו נתנו לו חטיבה אחת, ושלב שבו לא נתנו לו אף חטיבה. תמיד, בכל שלושת המיקרים, היו לו תוכניות איך להבקיע ולהתקדם.

אולי זה נובע מתכונות נפשיות, שלא אכנס אליהן כאן, אבל זה מה שיש לשרון — בכל מיקרה, לא חשוב הנתונים והוכחות שבדיו, הוא ימצא דרך איך להבקיע ולהתקדם.

● **והוא מיישם את התכונה הזו גם בפוליטיקה?**

יש להניח.

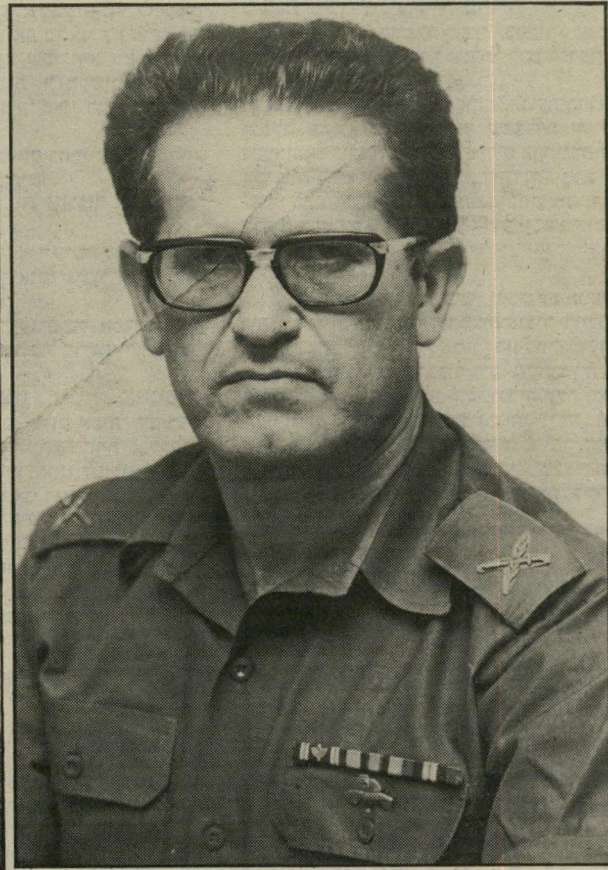
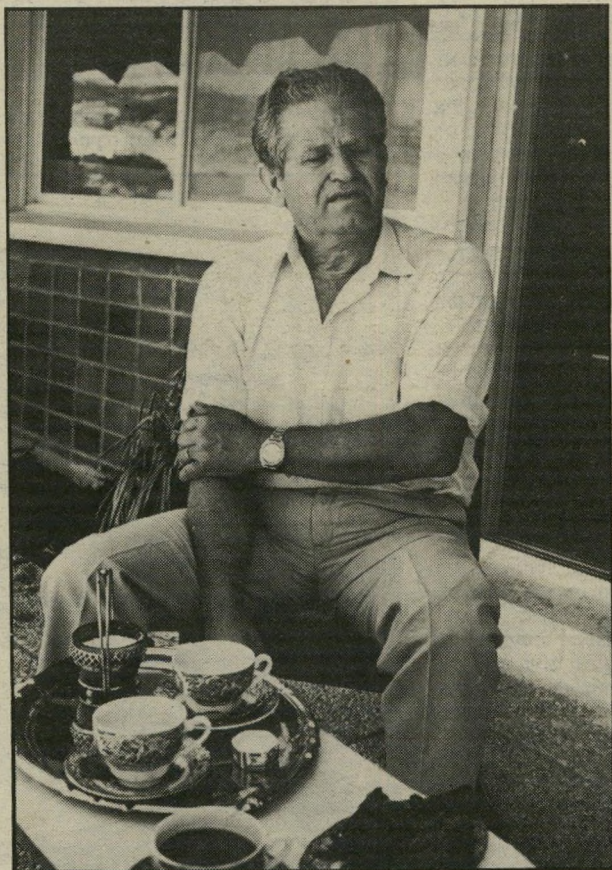
● **אם אנחנו עוסקים בתקופת שירותך הצבאי: האם אתה סבור כי לא קיבלת דרגת אלוף בצה"ל, והגעת רק עד לדרגת תתי-אלוף, בגלל עברך כחבר אצ"ל?**

אין ספק, הייתי 28 שנים בצבא, בלי אף מילה על פוליטיקה, אבל הייתי אצל לניק. וכשהגנרלים והמיניסטרים היו צריכים להחליט על הענקת דרגת אלוף, הם העדיפו אחרים, לא אותי. ואין לי בכל הקאריירה שלי חוות דעת של פחות מ-100 מאור, הן מפי מפקדיי והן מפי פקודיי.

אבל למה את מדברת עליי? קחי את אחי. אחרי שהשתחרר מהצבא, כמפקד בחילות תחנה מפר, אה, היה צריך להתרוצץ מעבודה לעבודה, עד שכסוף הגיע לתפקיד מנכ"ל אוניברסיטת באר שבע, ואת יודעת למה קיבל את התפקיד הזה? מפני שאף אחד לא רצה ללכת לבאר שבע. אני לא עזבתי את הצבא בקשת, לא. לפני שעזבתי הלכתי לשימרון פרס, שרהביטחון, ואמרתי לו: "אתה לא יודע מה אתה עושה כשאתה נותן לי ללכת. אתה מעניק תפקיד אלוף לאדם הידוע כמושחת, אדם שיש לו אשה ושכל הצבא יודע שהגנבים בחורה לריון, ואחר כך הסתבר עם עוד בחורה. אדם רבוק, מושחת — לו אתה מעניק דרגת אלוף, אבל לי לא".

● **איך הגיב פרס?**

שימרון יש לו תכונה אחת: כשאין לו תשובה, (המשך בעמוד 16)

ציפורי בתת-אלוף (1978) והשבוע במירפסת ביתו

28 שנה לא דיברתי בצבא פוליטיקה — אבל לא קיבלתי דרגת אלוף כי הייתי אצ"לניק?

צילצלתי לו וסיפרתי לו מה ששמעתי משיף וממקורות שלי.

● **והוא לא ידע על מה שנעשה בצברה ושאתילא?**

לא ידע.

● **באמת?**

באמת לא ידע.

● **איך הגיב?**

"תודה תודה", וזהו. גמרנו שיחה, "שנה טובה" ו"כל טוב", וכעבור שעה עליתי על אוטו עם אשתי, לבלות את ראש השנה בצפת.

ביום הראשון התחיל הסקנרל הבינלאומי במוצאי ראש השנה היתה ישיבה אצל ראש הממשלה בבית, כל גדולי האומה עלו אליו ודיווחו. אז אני במיקרים כאלו אוהב להיות מוביל. הייתי הרוב הראשון ואמרתי בזה הלשון: "אדוני ראש הממשלה, יש לנו בעיה. לפני שבוע,

המחבלים איפה שמאחרים אותם — צריך לרפוק: הם הכריזו מלחמת-שמה, הם מציקים לנו, הם רוצחים. אז כשמאחרים אותם או את מנהיגיהם צריך לרפוק. על זה הסכמתי, וידיאתי שאלה החלטות המלחמה, ואם יש בפרוטוקול של אותה ישיבת ממשלה שהחליטה על המלחמה החלטה המסבירה טווחים, לאן הולכים וכשכיל מה — זו תרומה שלי.

ועכשיו, שאף אחד מנאמני המולדת, במרכאות ובלי מרכאות, שלא יבוא וילמד אותי אהבת ישראל, כי לעיני עמדה מדינת ישראל וחיי הלוחמים. ולכן היה חשוב לי שיהיה ברור מדוע יוצאים למלחמה ומהם הטווחים, ולכן היה חשוב לי שייכנסו, ידפקו ויצאו.

● **מתי הבנת שלא מבצעים את ההחלטה על הטווחים, כפי שנקבע באותה ישיבת ממשלה?**

מתי שכולם. אולי לפני.